

Haarlem, 24 maart 2023

Betreft: een toekomstbestendige Schuur, oplegger behorend bij rapporten uitbreiding Schuur door ToornendPartners en Blueyard in opdracht van de Schuur, bijgewerkt naar aanleiding van de second opinion iov Gemeente aan Leisure Advies.

Geachte wethouder van Loenen,

Een doorsnee dag. Het is 9.00 uur 's ochtends en in de grote theaterzaal zitten VMBO basis- en kaderleerlingen van het Spaarnecollege aan de lichttafel te schuiven aan de knoppen. Hoe creëer je een bepaalde sfeer met licht? Wat doet dat met het verhaal? Op de vloer bouwen medeleerlingen met dozen en karton aan een decor. Voor of achter op het speelveld? Op of naast elkaar? Wat doet dat met de betekenis van waar het publiek naar kijkt? "Kan je dit echt voor je werk doen? Betaald?", vraagt een 14-jarige jongen ongelovig aan onze technicus. "Zeker, dit kan dus ook jouw toekomst zijn," is het antwoord.

Niet veel later stroomt de filmzaal boven vol met senioren voor de Schuur Filmclub, waar ze verrast worden met een nieuwe film van een aanstormende regisseur die hun perspectief zal doen kantelen, en waar ze vooral ook elkaar kunnen ontmoeten.

Rond lunchtijd komen de recensies binnen na de première van gisteravond; 4 x 4 sterren voor de nieuwste Toneelschuur Productie *Geschiedenis van Geweld!* Belangrijker nog dan al die lof is dat jonge regisseur Abdel Daoudi de voorstelling heeft gemaakt die hij wilde maken en enorme stappen heeft gezet in zijn ontwikkeling als leider van zo'n maakproces. Een groot talent. In de kleine theaterzaal, leggen drie pas afgestudeerde theatermakers de laatste hand aan hun voorstelling in het kader van *Het Debuut*, een jaarlijkse showcase van nieuw werk dat in de Schuur in première gaat en daarna op tournee door Nederland. Spannend, hun eerste kennismaking met publiek.

Ondertussen zit ik achter de schermen op mijn kantoor te puzzelen hoe we in kunnen gaan op de vele vragen van programmeurs, van Taiwan tot Turijn, om de succesvolle Toneelschuurproductie *Weg met Eddy Bellegueule* naar het buitenland te brengen. Die middag wordt bekend dat Eline Arbo, regisseur van de voorstelling, na zes jaar talentontwikkeling bij de Schuur, *associate artistic director* is geworden bij het grote Internationaal Theater Amsterdam (ITA).

In de middag komt Joost Swarte langs met tekeningen voor de nieuwe kaartautomaten en een belangrijke aanpassing aan de bar. Een paar maanden eerder hebben rolstoelgebruikers ons laten zien hoe ze nergens bij kunnen. Nu is er dus een verlaagde automaat en een stukje bar waar iedereen bij kan, om ons gebouw

toegankelijker te maken.

Daarna volgt het marketingoverleg waarin we besluiten om de prijzen voor HaarlemPashouders op alle voorstellingen drastisch te verlagen naar 1 euro per kaartje. Zo houden we juist in economisch zware tijden cultuur toegankelijk voor de laagste inkomens. Datzelfde overleg geven we de klap op 'Geef toekomst aan cultuur', een campagne in samenwerking met onder andere het Teylers Museum, Frans Hals Museum en Stadsschouwburg en Philharmonie waarmee we bij mensen die het financieel wat breder hebben de mogelijkheid tot geld nalaten aan cultuur onder de aandacht brengen.

17.30 uur; ik fiets snel naar huis om thuis te eten en dan terug naar de Schuur om publiek te ontvangen. Een bonte mix van jongeren en volwassenen verzamelt zich voor het uitverkochte *Queer Planet* - een voorstelling die nu eens niet de problemen van queer zijn in deze maatschappij aankaart, maar het leven in alle kleuren viert. Fijn om te zien dat het theaterpubliek de weg terug lijkt te vinden - we draaien deze maand qua aantal theaterbezoekers voor het eerst weer boven het niveau van dezelfde maand in 'pre-corona' jaar 2019.

Allemaal voorbeelden van vaak uitgeholde begrippen als talentontwikkeling, diversiteit, educatie, toegankelijkheid en cultureel ondernemerschap. Zo ziet 'Iedereen doet mee' er in de praktijk dus uit bij de Schuur. Een volwaardige cultuurstad heeft een concertgebouw, schouwburg, poppodium en een vlakke vloertheater. Het zijn totaal andere circuits qua aanbod, het ene past niet in de zaal van de ander en andersom. Die vlakke vloer dat is de Schuur; zalen van menselijke maat dicht op het publiek. Hier krijgen de nieuwe ontwikkelingen in film en theater een plek. We zijn de Research en Development van de kunsten zoals je wilt, of zoals oud-directeur Frans Lommerse mooier zei: de wortels aan de cultuurboom van Haarlem.

Nieuwe tijden, nieuwe kansen

In 2023 is het 20 jaar geleden dat de deuren van de 'nieuwe' Toneelschuur/Filmschuur open gingen, na daarvoor 30 jaar te zijn gehuisvest aan de Smedestraat. Bij het begin op die zolder van de oude schietvereniging konden weinigen zich voorstellen wat voor instituut de Schuur vandaag de dag is. Een instituut voor de presentatie en productie van nieuwe stemmen in het theater en filmveld, en het best bezochte cultuurpodium van Haarlem bovendien.

Niemand heeft ooit gevraagd om de Schuur. Vanuit het tonen van nog onbekend maar vernieuwend aanbod werd vraag gecreëerd. Een soort omgekeerde marktwerking. Niet eerder werden haalbaarheden getoetst of 'businesscases' gebouwd om het belang van de Schuur of haar levensvatbaarheid aan te tonen. De Schuur kerfde, met veel kennis van het culturele veld en een gezonde dosis lef, de

nog onbetreden paden uit waar vervolgens vele generaties makers en bezoekers elkaar hebben ontmoet. Dat is dus goed gelukt.

Anno 2022 is de Schuur een nationaal en lokaal gewaardeerde organisatie met nog altijd talentontwikkeling en de vernieuwing van het theater en filmveld als kern. Maar het zijn nieuwe tijden voor de Schuur. Het per 1 januari 2022 veranderde speelveld voor film in de stad levert zoals u weet grote uitdagingen op in de begroting. Het gaat als we de eerdere stoelenonderzoeken volgen om een inkomensverlies in de orde van € 1.000.000 per jaar. Doorgaan zoals voorheen is daarom geen optie. Tegelijk liggen er ook grote kansen omdat de wensen en noden van publiek en makers sterk in beweging zijn.

Nieuw publiek is op zoek naar plekken waar je een mix van soorten aanbod, specials, verdieping en ontspanning kan beleven, wat onder andere blijkt uit het succes van festivals. Of naar andere, meer toegankelijke kunstvormen als spoken word.

Bovendien betekent de te lage participatiegraad aan cultuur in grote delen van de bevolking dat we onze inzet daar moeten versterken waar het allemaal begint: in het onderwijs. Alle onderzoeken bevestigen dat een goede kennismaking met cultuur in de vroege jaren, de grootste kans geven op deelname later.

Makers ontwikkelen zich steeds vaker buiten de hokjes van een genre, meer interdisciplinair. Bovendien willen ze interactie met het publiek, met de stad, vaak breder dan alleen over de voorstelling zelf. Denk aan talks (of debat zo je wil) en samenwerkingen over belangrijke onderwerpen vandaag als mentale weerbaarheid bij jongeren tot dekolonisatie en de toenemende eenzaamheid bij ouderen.

Deze ontwikkelingen hebben we aangegrepen om in Haarlem nog meer culturele en maatschappelijke waarde toe te voegen en een breder publiek te bereiken in een toekomstbestendige Schuur. Geheel in lijn met de Gemeentelijke cultuurvisie 22-28 overigens. Deze activiteiten stellen ook nieuwe eisen aan de organisatie, de programmering en aan de ruimtes in het gebouw.

De Schuur maakt je wereld groter

Trouw aan onze wortels van talentontwikkeling en het altijd blijven pionieren, kiezen we voor de vlucht vooruit; met een plan voor uitbreiding met twee kleine zalen (samen 130 stoelen) en een compacte kantooruimte. Het gaat om een filmzaal en een multifunctionele zaal voor educatieve activiteiten, debat, woordkunst en (film)specials. Inhoudelijk worden de activiteiten verder toegelicht in het in 2021 ingeleverde *Cultuurplan 22-24 De Schuur maakt je wereld groter* dat als bijlage is toegevoegd. Wellicht denkt u: uitbreiding in tijden van krimp? Ja, het is een filmwet dat met kleine zalen erbij ons publiek zal groeien, omdat je meerdere titels rond hetzelfde tijdstip kan vertonen. Bovendien voegen we functies toe zoals een talentontwikkeltraject voor jonge woordkunstenaars met Poetry Circle 023, samenwerkingen in het sociale domein en de grootste nieuwe functie: de Filmeducatiehub Noord-Holland. Met de Filmhub en een educatieve ruimte kunnen we twee keer zoveel kinderen bereiken als voorheen. Het publiek van de toekomst zal niet alleen leren kijken naar filmbeeld, maar leert het beeld ook zelf maken om zo

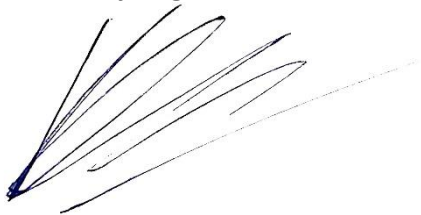
te ervaren dat dat wat je op dat beeldscherm ziet een gestuurde blik is; dat je dat als een mediawijze burger leert lezen.

Er is keihard gewerkt – ondanks Corona – aan de ontwikkeling van deze nieuwe functies en aan het behoud van ons filmpubliek, hiervoor is deels is financiering gevonden. Maar voor de realisatie ervan is ruimte nodig. Na uitbreiding (scenario 1a: gevraagde eenmalige bijdrage Gemeente 2,5 miljoen euro) kunnen we naar verwachting het financiële plaatje met een beperkte stijging van de jaarlijkse gemeentelijke subsidie zelf dekkend maken. Wel is er een overbrugging nodig van – gemiddeld €580.000 per jaar vanaf 2024 totdat de uitbreiding gereed is (2027). Zonder uitbreiding is er per 2024 wel, structureel, jaarlijks gemiddeld €580.000 subsidieverhoging nodig om de Schuurdeuren open te houden, terwijl die extra maatschappelijke waarde die werd benoemd dan maar deels kan worden gerealiseerd. Dit (met uitbreiding 1a/ zonder uitbreiding 2) zijn de twee scenario's die ToornendPartners en Blueyard in opdracht van de Schuur aanvankelijk getoetst hebben en op 5 december aan de Gemeente hebben aangeboden.

Na de eerste inlevering op 5 december 2022 van deze twee scenario's heeft de Gemeente opdracht gegeven voor een second opinion aan Leisure Advies op het te verwachten aantal filmbezoekers bij uitbreiding. Naar aanleiding van die bevindingen heeft Blueyard ism met de Schuur ook de meer conservatieve verwachting van Leisure Advies doorgerekend (1b), ondanks dat wij de eerder ingeleverde cijfers haalbaar vinden en de groei in 2023 daar ook op wijst. Met deze drie scenario's hopen wij dat u een bandbreedte ervaart van de mogelijke financiële noden en risico's. Bovendien schetst Blueyard een beeld van de culturele waarde van de Schuur in de bovenstaande scenario's. Het rapport van ToornendPartners geeft een uitwerking van de investeringsaspecten en de ruimtelijke inpassing.

We hopen dat alle documenten samen u zullen overtuigen om, bij de kadernota in maart 2023, na 20 jaar opnieuw te investeren in een toekomstbestendige Schuur. Voor de breedte van het aanbod, voor het nieuwe en onverwachte en voor de constante ontwikkeling van makers en publiek in Haarlem. U kunt er gerust op zijn dat elke euro bij de Schuur wordt besteed aan het creëren van waarde voor inwoners van deze stad, of die nu 2 is of 88.

Met hartelijke groet namens de Schuur,

Marelle van Rongen
Algemeen directeur-bestuurder